

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ Мінекономіки

_____ року № _____

МІНІМАЛЬНІ ВИМОГИ щодо безпеки та здоров'я на роботі під час виконання газонебезпечних робіт

I. Загальні положення

1. Мінімальні вимоги (далі – Вимоги) встановлюють загальні вимоги до організації безпечного проведення газонебезпечних робіт.

2. Вимоги визначають обов'язки керівників і виконавців газонебезпечних робіт, у тому числі пов'язаних з виконанням робіт в колодязях, шурфах, траншеях, котлованах, бункерах, камерах, колекторах та замкнутому просторі (ємностях, боксах, топках, трубопроводах тощо)

3. Вимоги поширюються на суб'єктів господарювання незалежно від форм власності та організаційно-правових форм, діяльність яких пов'язана з виконанням газонебезпечних робіт.

4. У цих Вимогах скорочення вживаються у таких значеннях:

ГРС – газорятувальна служба;

ГДК – гранично допустима концентрація.

Інші терміни вживаються в значеннях, наведених у Господарському кодексі України, Кодексі цивільного захисту України, Законі України “Про охорону праці”.

II. Обов'язки роботодавця

1. Вимоги щодо переліку газонебезпечних робіт

1. До газонебезпечних робіт відносяться роботи пов'язані з оглядом, чищенням, ремонтом, розгерметизацією технологічного обладнання, комунікацій, в тому числі роботи всередині ємностей (апарати, сушильні барабани, печі сушильні, реактори, резервуари, цистерни та інше аналогічне

ДОКУМЕНТ СЕД Мінекономіки АСКОД

Підписувач **Бігун Надія Валеріївна**

Сертифікат **58E2D9E7F900307B0400000054F7340047A6A600**

Дійсний з по **28.07.2024 23:59:00**

Мінекономіки

4708-05/7441-03 від 21.02.2023 18:33

обладнання, а також колектори, тунелі, колодязі, приямки та інші аналогічні місця), під час проведення яких наявне або не виключена можливість виділення в робочу зону вибухо- і пожежонебезпечних або шкідливих парів, газів і інших речовин, які можуть викликати вибух, загоряння, зробити шкідливий вплив на організм людини, а також роботи при недостатньому вмісті кисню (об'ємна частка нижче 20%).

2. Газонебезпечні роботи, в тому числі роботи, пов'язані з перебуванням людей всередині апаратів, ємностей та іншого обладнання, повинні проводитися в тих випадках, коли вони не можуть бути механізовані, автоматизовані або проведені без безпосередньої участі людей з обов'язковим виконанням заходів безпеки, зазначених у додатку 1 цих Вимог.

3. На кожному підприємстві повинні здійснюватися заходи щодо скорочення кількості газонебезпечних робіт і підвищенню рівня їх безпеки шляхом удосконалення технологічних процесів, впровадження сучасних методів діагностики, засобів гідравлічної, механічної, хімічної очистки технологічного обладнання та комунікацій, оснащення технологічних схем надійними засобами блокування окремих вузлів і апаратів тощо.

4. На підприємстві повинен бути розроблений перелік газонебезпечних робіт (далі – Перелік) за формою, зазначеної у додатку 2 цих Вимог.

У Переліку повинні бути окремо вказані газонебезпечні роботи:

- проводяться з оформленням наряду-допуску за формою зазначеною у додатку 3 цих Вимог;
- проведені без оформлення наряду-допуску;
- викликані необхідністю ліквідації або локалізації можливих аварійних ситуацій.

5. Перелік газонебезпечних робіт розробляється керівником підрозділу, узгоджується з виробничо-технічним підрозділом, з ГРС (за наявності), зі службою охорони праці і затверджується роботодавцем.

6. Перелік газонебезпечних робіт повинен періодично не рідше 1 разу на рік переглядатися і затверджуватися.

7. У Переліку повинні бути вказані: об'єкт, місце і характер роботи, можливі шкідливі і небезпечні виробничі фактори при її проведенні, вид газу, який може виділитися та його концентрація, можливість виконання робіт у замкнутому просторі, категорія виконавців, основні заходи, що забезпечують безпеку виконуваних робіт.

8. У разі необхідності проведення газонебезпечних робіт, які не включені до Переліку, вони повинні виконуватися за нарядом-допуском, з попереднього проведення виявлення існуючих на робочому місці виробничих небезпек та

оцінки ризиків, що ними утворюються, та з розробкою заходів, що дозволяють знизити рівень виявлених ризиків до прийнятного, відповідно до цих Вимог з подальшим внесенням їх в 10-денний термін до Переліку.

2. Оформлення наряду-допуску

1. На проведення газонебезпечних робіт оформляється наряд-допуск за формою, зазначеної у додатку 3 цих Вимог, що передбачає розробку і подальше здійснення комплексу заходів з підготовки та безпечного проведення робіт, з урахуванням результатів проведеної оцінки небезпек та ризиків.

2. Періодично повторювані газонебезпечні роботи, які є невід'ємною частиною технологічного процесу, що характеризуються аналогічними умовами їх проведення, постійністю місця і характеру робіт, певним складом виконавців, можуть проводитися без оформлення наряду-допуску з обов'язковим включенням до Переліку.

Заходи безпеки під час проведення таких робіт повинні бути викладені в технологічних регламентах, інструкціях з безпечного виконання робіт, які розробляються з урахуванням цих Вимог. Для безпечного виконання таких робіт необхідно визначення необхідності та можливості безпечного виконання роботи, а також призначення виконавця (виконавців) робіт з кваліфікацією, достатньою для виконання роботи. До робіт, що проводяться без оформлення наряду-допуску, не можуть відноситися роботи з ремонту обладнання, роботи в замкнутому просторі та роботи, що виконуються підрядними організаціями.

Газонебезпечні роботи, пов'язані з попередженням розвитку аварійних ситуацій і необхідністю локалізації аварій, проводяться відповідно до планів локалізації та ліквідації аварій та їх наслідків.

3. Газонебезпечні роботи, виконувані за нарядом-допуском, як правило, повинні проводитися в денний час.

У виняткових випадках проведення невідкладних газонебезпечних робіт може бути дозволено в темний час доби за участю або в присутності представника ГРС (за наявності). При цьому в наряді-допуску повинні бути передбачені додаткові заходи щодо забезпечення безпечного проведення робіт, що враховують умови їх виконання в темний час доби.

Газонебезпечні роботи необхідно виконувати бригадою у складі не менше двох працівників.

Роботи в колодязях, тунелях, траншеях і котлованах глибиною понад 1 м, колекторах і резервуарах повинні виконуватися бригадою у складі не менше трьох працівників.

4. До виконання газонебезпечних робіт допускаються особи не молодше 18 років, що пройшли медичний огляд в установленому порядку і не мають протипоказань до виконання даного виду робіт, пройшли навчання та перевірку

знань з питань охорони праці, надання домедичної допомоги потерпілим від нещасних випадків, а також правил поведінки у разі виникнення аварії, навчені безпечним методам і прийомам роботи, застосуванню засобів індивідуального захисту.

5. Контроль за організацією газонебезпечних робіт на підприємстві здійснюється ГРС (за наявності) та/або службою охорони праці. Система контролю і форма участі в ньому зазначених служб повинні бути визначені в інструкції по підприємству, затвердженої роботодавцем.

6. До газонебезпечних робіт, пов'язаних із застосуванням ізолюючих дихальних апаратів, можуть залучатися лише особи, які пройшли спеціальне навчання та не мають медичних протипоказань на право застосування апаратів.

7. Газонебезпечні роботи складаються з трьох етапів:
проведення виявлення існуючих небезпек та оцінки можливих ризиків, які можуть виявитися на місці проведення робіт та у процесі виконання робочих операцій;

підготовка об'єкта до проведення газонебезпечної роботи;
безпосереднє проведення газонебезпечної роботи.

Відповідальним за підготовку об'єкта до проведення газонебезпечної роботи назначається посадова особа структурного підрозділу підприємства в підпорядкуванні якої перебуває експлуатаційний персонал зазначеного об'єкта.

Відповідальним за проведення газонебезпечної роботи признається посадова особа, яка не зайнята на період проведення такої роботи веденням технологічного процесу і знає способи безпечного проведення газонебезпечних робіт.

У разі виконання роботи газорятувальниками або працівниками сторонніх організацій відповідальним за їх проведення признається посадова особа, допущена до керівництва газонебезпечними роботами і в підпорядкуванні якої знаходяться виконавці газонебезпечних робіт.

8. Координаційний обов'язок.

Якщо на одному робочому місці перебувають працівники з кількох підприємств, кожен роботодавець забезпечує безпеку всіх підконтрольних йому процесів. Роботодавець, на підприємстві якого проводяться роботи (замовник), і який забезпечує безпеку робочих місць, зобов'язаний координувати проведення заходів щодо захисту здоров'я і безпеки працівників.

Роботодавець, на підприємстві якого провадяться роботи (замовник), спільно з керівниками усіх підприємств, зони виконання робіт яких можуть перетинатися, розробляє спільні заходи, які враховуватимуть вплив виробничих ризиків, що утворюються на об'єкті під час спільного виконання робіт.

У разі проведення робіт підрядником на підставі договору із замовником координація робіт покладається на замовника, якщо інше не визначено договором.

Залучення підрядника передбачає розроблення заходів з безпеки праці.

Для залучених підрядників обов'язкове проведення ввідних інструктажів з питань охорони праці на підприємстві, інші інструктажі проводяться відповідальними особами підрядника.

Допуск підрядника на територію підприємства замовника визначається укладеним між ними договором підряду.

У разі залучення замовником підрядника (сторонньої організації) необхідне розроблення замовником та доведення до відповідальних осіб підрядника заходів з безпеки праці, які можуть оформлюватися у вигляді документа на право виконання робіт ознайомлення з яким покладається на відповідальних осіб підрядника.

3. Відповідальність за безпечне проведення газонебезпечних робіт

1. Роботодавець повинен призначити відповідального за організацію робіт забезпечення безпечного проведення газонебезпечних робіт в цілому по підприємству.

2. Посадова особа відповідальна за організацію газонебезпечних робіт із забезпечення безпечного проведення газонебезпечних робіт підприємства зобов'язана:

організувати роботу щодо забезпечення виконання цих Вимог в цілому по підприємству;

вживати заходів щодо скорочення кількості газонебезпечних робіт;

організувати процес виявлення небезпек на робочих місцях та проведення оцінки існуючих ризиків на постійній основі;

забезпечити навчання і тренування безпечним методам проведення газонебезпечних робіт.

3. За організацію безпечного проведення газонебезпечних робіт у структурному підрозділі відповідає керівник структурного підрозділу.

4. Керівник структурного підрозділу зобов'язаний:

організувати розробку заходів з підготовки та безпечного проведення газонебезпечної роботи і забезпечувати контроль за їх виконанням;

призначати відповідального за підготовку і відповідального за проведення робіт кваліфікованого спеціаліста;

спільно з відповідальним за проведення газонебезпечної роботи визначати засоби індивідуального захисту, склад виконавців і встановлювати режим

роботи (час перебування в засобах захисту, перерв в роботі, періодичність відбору проб повітря тощо).

5. Начальник зміни (або інша посадова особа підприємства) зобов'язаний забезпечити правильність відключення обладнання і комунікацій, на яких повинні проводитися газонебезпечні роботи, правильність і повноту інструктажу (вказівок) відповідального за підготовчі роботи і відповідального за проведення газонебезпечних робіт про те, яке обладнання до проведення газонебезпечних робіт і в період їх проведення знаходиться під тиском, високою температурою, напругою, вибухонебезпечне тощо, за правильність і повноту вжитих заходів безпеки, а також за допуск персоналу до проведення підготовчих робіт і до безпосереднього виконання газонебезпечних робіт.

6. Начальник зміни зобов'язаний:

забезпечити можливість безпечного проведення підготовчих робіт і самих газонебезпечних робіт;

попередити експлуатаційний персонал про проведення газонебезпечних роботах і зробити відповідний запис у журналі прийому-здачі змін;

провести спільно з відповідальним за проведення газонебезпечних робіт інструктаж працівників сторонніх служб і організацій про основні небезпеки, ризики та шкідливості в підрозділі;

перевірити готовність об'єкта до проведення газонебезпечних робіт, а також повноту і якість виконання цих робіт після їх закінчення;

довести до відома відповідального за виконання газонебезпечної роботи і виконавців про можливі відхилення в роботі виробництва, за наявності яких газонебезпечні роботи повинні бути припинені.

7. Відповідальний за проведення підготовчих робіт зобов'язаний забезпечити правильність і надійність відключення трубопроводів подачі газу, установки заглушок (в разі необхідності) на ділянці проведення газонебезпечних робіт і виконання заходів безпеки, передбачених у наряді-допуску або під час виконання газонебезпечних робіт, які виконуються без оформлення наряду-допуску.

8. Відповідальний за проведення підготовчих робіт зобов'язаний:

починати роботу тільки після погодження з начальником зміни;

спільно з відповідальним за проведення газонебезпечної роботи виявити існуючі небезпеки на робочому місці та виконати оцінку виробничих ризиків, розробити заходи щодо їх мінімізації;

забезпечити послідовність і повноту виконання заходів, передбачених в наряді-допуску або під час виконання газонебезпечних робіт, які виконуються без наряду-допуску;

забезпечити проведення аналізу повітряного середовища на місці роботи після виконання підготовчих заходів;

перевірити наявність та справність індивідуальних та стаціонарних газоаналізаторів;

після закінчення підготовчої роботи перевірити її повноту та якість і передати об'єкт відповідальному за проведення газонебезпечної роботи;

довести до відома відповідального за виконання газонебезпечної роботи і виконавців про специфічні особливості виробництва, об'єкта і характерні небезпеки, які можуть виникнути при проведенні роботи.

9. Відповідальний за проведення газонебезпечних робіт зобов'язаний забезпечити правильність і повноту вжитих заходів безпеки.

10. Відповідальний за проведення газонебезпечної роботи зобов'язаний:

спільно з відповідальним за підготовку об'єкта виявити існуючі небезпеки на робочому місці та виконати оцінку виробничих ризиків, розробити заходи щодо їх мінімізації; перевірити повноту виконання підготовчих заходів, готовність об'єкта до проведення робіт;

перевірити у виконавців наявність і справність засобів індивідуального захисту, інструменту та пристосувань, їх відповідність характеру виконуваних робіт;

провести інструктаж щодо безпечного виконання підготовчих робіт та проведення газонебезпечних робіт (приблизний перелік питань, висвітлюваних при інструктажі, зазначено у додатку 4 цих Вимог);

повідомити з застосуванням засобів зв'язку ГРС (за наявності) та/або службу охорони праці про готовність об'єкта і виконавців до виконання робіт;

за погодженням з начальником зміни і при отриманні підтвердження про можливість виконання газонебезпечної роботи від представника служби з охорони праці, що засвідчується їх підписами у наряді-допуску, давати вказівку виконавцям приступити до роботи, попередньо перевіривши місце роботи, стан засобів захисту, готовність виконавців до проведення роботи;

контролювати виконання виконавцями заходів, передбачених в наряді-допуску або в інструкціях з безпечного виконання робіт;

забезпечити послідовність і режим виконання газонебезпечної роботи; забезпечити контроль за станом повітряного середовища;

вжити заходів, що виключають допуск на місце проведення газонебезпечної роботи осіб, не зайнятих її виконанням;

в разі виникнення небезпеки або погіршення самопочуття виконавців негайно припинити ведення робіт, поставити до відома про це начальника зміни і вжити необхідних заходів щодо аналізу робіт;

після закінчення регламентованих перерв переконатися, що умови безпечного проведення робіт не змінилися, не допускати відновлення роботи

при виявленні зміни умов її безпечного проведення; провести аналіз повітряного середовища на місці роботи.

після закінчення роботи спільно з начальником зміни перевірити повноту і якість виконання роботи і закрити наряд-допуск.

11. Виконавці газонебезпечних робіт зобов'язані забезпечити виконання всіх заходів безпеки, передбачених у наряді-допуску або в інструкціях з безпечного виконання робіт для робіт, які виконуються без наряду-допуску.

12. Виконавці газонебезпечних робіт зобов'язані:

пройти інструктаж з безпечного проведення робіт і розписатися в наряде-допуску;

ознайомитися з умовами, існуючими небезпеками та ризиками на робочому місці, характером та обсягом робіт на місці їх виконання;

виконувати тільки ту роботу, яка вказана в наряді-допуску;

приступати до виконання робіт тільки за вказівкою відповідального за їх проведення;

застосовувати засоби захисту і дотримуватися заходів безпеки, передбачені нарядом-допуском;

знати ознаки отруєння шкідливими речовинами, місця розташування засобів зв'язку та сигналізації, порядок евакуації потерпілих із небезпечної зони;

вміти надавати домедичну допомогу потерпілим, користуватися засобами індивідуального захисту, рятувальним спорядженням і інструментом;

стежити за станом співробітників, надавати їм необхідну допомогу;

при погіршенні свого здоров'я або виявленні ознак нездужання у співробітників роботу припинити і негайно повідомити про це відповідального за її проведення;

припинити роботи у разі виникнення небезпечної ситуації, а також на вимогу начальника зміни, відповідального за проведення робіт, начальника підрозділу, представника ГРС (за наявності), працівників служби охорони праці;

у разі виявлення критичних параметрів вмісту отруйних газів у повітрі робочої зони або вмісту кисню нижче допустимих норм, негайно залишити робоче місце;

після закінчення робіт привести в порядок місце проведення робіт, прибрати інструменти, пристосування та інше.

4. Порядок оформлення документації на проведення газонебезпечних робіт

1. Наряд-допуск оформлюють в двох примірниках і після затвердження обидва примірника передають начальнику зміни.

Начальник зміни передає один примірник відповідальному за роботи.

Після завершення робіт по підготовці об'єкта обидва примірники підписують особи, відповідальні за підготовку та проведення газонебезпечних робіт, що підтверджують повноту виконання підготовчих робіт і заходів, що забезпечують безпеку проведення самих газонебезпечних робіт, зазначених у Переліку.

Один екземпляр наряд-допуску після закінчення робіт передають в ГРС (за наявності) та/або в службу з охорони праці де зберігається не менше одного року. Другий екземпляр знаходиться у відповідального за проведення цих робіт і після їх закінчення зберігається в підрозділах не менше одного року.

Записи в наряді повинні бути розбірливими і виконані чорнилом, кульковою ручкою, або з використанням технічних засобів друкування. Не дозволяється заповнювати бланк наряду олівцем і виправляти текст.

Наряд може видаватись у електронній формі, шляхом перетворення у текстовий процес (редактор), після підписання працівником кваліфікованим електронним підписом, що видав наряд-допуск, записи створені цим працівником автоматично зберігаються без можливості робити зміни.

2. Наряд-допуск на проведення газонебезпечної роботи видається на кожне місце і вид робіт кожній бригаді, що проводить такі роботи, і дійсний протягом однієї зміни.

Якщо роботу не завершено, а умови її проведення не погіршилися і характер роботи не змінився, наряд-допуск може бути продовжений на наступну зміну тим же виконавцем з підтвердженням можливості проведення роботи для кожної наступної зміни підписами осіб.

3. У разі, коли підготовка та безпосереднє проведення газонебезпечної роботи виконуються одним складом виконавців, допускається призначити одного керівника за її підготовку і проведення за умови, що призначена особа знає безпечні методи і прийоми ведення роботи і яку звільнено від виконання інших обов'язків на період її проведення.

4. У всіх випадках проведення робіт в ємностях, пов'язаних з розгерметизацією обладнання і трубопроводів, до наряду-допуску повинні бути додані схеми розташування запірної арматури, акти видалення продукту, промивання, продування, пропарювання трубопроводів подачі газу і встановлення заглушок, підписані відповідальною посадовою особою.

**Генеральний директор
директорату праці та зайнятості**

Юрій КУЗОВОЙ